

قانون کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر
ماده واحده - کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر
مشمول بر یک مقدمه و سی وهفت ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن
داده می شود.

تبصره - رعایت اصل یکصدوسی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
در اجرای این کنوانسیون الزامی می باشد.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

دولتهای ساحلی دریای خزر؛

جمهوری آذربایجان

جمهوری اسلامی ایران

جمهوری قزاقستان

فدراسیون روسیه

ترکمنستان

که از این پس طرفهای متعاقد این کنوانسیون خوانده می شوند؛

با توجه به تخریب محیط زیست دریایی دریای خزر در اثر آلودگی ناشی از
منابع مختلف فعالیتهای انسانی از جمله تخلیه، انتشار و دفع مواد مضر و خطرناک،
مواد زائد و سایر آلودگیهای ناشی از منابع دریایی و منابع مستقر در خشکی؛
با عزم راسخ در حفظ منابع زنده دریای خزر برای نسلهای حاضر و آینده؛
با آگاهی به ضرورت تضمین عدم مضر بودن فعالیتهای مستقر در خشکی برای
محیط زیست دریایی دریای خزر؛

با توجه به خطرات ناشی از نوسانات سطح آب که محیط زیست دریایی دریای
خزر و خصوصیات اکولوژیکی و آبنگاری منحصر به فرد آن را تهدید می کند؛
با تأکید بر اهمیت حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر؛
با تصدیق اهمیت همکاری میان طرفهای متعاقد و با سازمانهای بین المللی
مربوط با هدف حفاظت و نگهداری محیط زیست دریایی دریای خزر؛
به شرح زیر موافقت می نمایند:

بخش اول - مقررات کلی

ماده ۱- کاربرد تعاریف

از نظر این کنوانسیون معانی اصطلاحات به شرح زیر است:

« برنامه اقدام»: برنامه اقدام برای حفاظت و توسعه پایدار محیط زیست دریایی

دریای خزر.

« تخلیه مواد زائد»: هرگونه آلودگی دریا ناشی از دفع عمدی مواد زائد یا سایر مواد از شناورها، وسائط نقلیه هوایی، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر به دریای خزر یا هرگونه رهاسازی عمدی لاشه شناورها، وسائط نقلیه هوایی، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر در دریای خزر.

« مواد خطرناک»: هرگونه موادی که ایجاد مسمومیت، سرطان، تغییرات ژنتیکی یا معلولیت ارثی و تجمع مواد مضر در بافتهای زنده می‌نماید به ویژه در صورتی که مقاوم باشد.

« مرجع ملی»: مرجعی که هر طرف متعاقد به عنوان مسؤل هماهنگ ساختن اقدامات آن طرف متعاقد برای اجرای این کنوانسیون و پروتکل‌های آن تعیین نموده است.

« آلودگی»: ورود مستقیم یا غیرمستقیم مواد یا انرژی به محیط زیست توسط انسان که اثرات زیانبخش دارد یا ممکن است داشته باشد به گونه‌ای که به منابع زنده و حیات آبریزان آسیب برساند، برای سلامت انسان خطر داشته باشد یا مانع استفاده‌های مشروع از دریای خزر شود.

« آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی»: آلودگی دریا ناشی از هر نوع منبع مشخص یا نامشخص که از خشکی، از طریق آب یا هوا یا مستقیماً از ساحل به محیط زیست دریایی وارد می‌شود یا دفع از خشکی به دریا از طریق تونل، خطوط لوله یا دیگر وسائل.

« وضعیت اضطراری زیست محیطی»: وضعیتی که موجب زیان یا وانمودکردن تهدید قریب‌الوقوع آلودگی یا زیانهای دیگری به محیط زیست دریایی دریای خزر گردد و آنچه از علل طبیعی یا سایر فعالیتهای انسانی ناشی شود.

« حادثه صنعتی»: حادثه‌ای که از تغییر کنترل نشده در روند هرفعالیتی که با مواد مضر و خطرناک در تأسیسات صنعتی سروکار دارد، ناشی شود به عنوان مثال در طول ساخت، استفاده، ذخیره، جابجائی یا دفع یا در طول حمل و نقل.

« شناور»: هرگونه شناوری که در محیط زیست دریایی فعالیت می‌کند از جمله هاورکرافت، قایقهای تندرو، زیردریایی‌ها، قایقهای که یدک کشیده می‌شوند، قایقهای خودرو و همچنین سکوها و سایر سازه‌های دریایی ساخت بشر.

« گونه‌های غیر بومی مهاجم»: گونه‌های غیر بومی که استقرار و انتشار آنها می‌تواند خسارت اقتصادی یا زیست محیطی به اکوسیستمها یا منابع بیولوژیکی دریای خزر وارد آورد.

ماده ۲ - هدف

هدف این کنوانسیون، حفاظت از محیط زیست دریای خزر از کلیه منابع آلوده کننده از جمله حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی و پایدار از منابع بیولوژیکی دریای خزرمی‌باشد.

ماده ۳ - دامنه شمول

این کنوانسیون در مورد محیط زیست دریایی دریای خزر با در نظر گرفتن نوسان سطح آب آن و آلودگی ناشی از منابع مستقر در خشکی اعمال می‌شود.

بخش دوم - تعهدات کلی

ماده ۴ - تعهدات کلی

طرفهای متعاقد موارد زیر را انجام خواهند داد:

- الف - اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر به صورت فردی یا مشترک؛
- ب - اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریای خزر به صورت فردی یا مشترک؛
- ج - استفاده از منابع دریای خزر به شکلی که موجب آسیب به محیط زیست دریای دریای خزر نشود؛
- د - همکاری با یکدیگر و با سازمانهای ذی‌صلاح بین‌المللی به منظور نیل به اهداف این کنوانسیون.

ماده ۵ - اصول

- طرفهای متعاقد در اقدامات خود به منظور نیل به اهداف این کنوانسیون و اجرای مفاد آن، از جمله از طریق اصول زیر راهنمایی خواهند شد:
- الف - اصل احتیاطی که به موجب آن در صورتی که تهدید جدی یا خسارت جبران‌ناپذیر به محیط زیست دریای خزر وجود داشته باشد، فقدان اطمینان علمی جامع نمی‌تواند به عنوان دلیلی برای به تعویق انداختن اقدامات مقرون به صرفه برای جلوگیری از خسارت مزبور، مورد استفاده قرار گیرد.
- ب - اصل پرداخت توسط آلوده کننده، که به موجب آن آلوده کننده هزینه‌های آلودگی از جمله جلوگیری، کنترل و کاهش را برعهده می‌گیرد.

ج - اصل دسترسی به اطلاعات مربوط به آلودگی محیط زیست دریایی دریای خزر، که طبق آن طرفهای متعاقد حداکثر اطلاعات ممکن مربوط را در اختیار یکدیگر قرار می‌دهند.

ماده ۶ - تعهد به همکاری

طرفهای متعاقد به صورت دو یا چند جانبه برای توسعه پروتکل‌های این کنوانسیون که اقدامات، آئین‌نامه‌ها و استانداردهای اضافی برای اجرای این کنوانسیون را تعیین می‌کند، با یکدیگر همکاری خواهند نمود.

بخش سوم - جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی

ماده ۷ - آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی

- ۱ - طرفهای متعاقد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از منابع واقع در خشکی به عمل خواهند آورد.
- ۲ - طرفهای متعاقد در توسعه پروتکل‌های این کنوانسیون که اقدامات بیشتری را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از منابع واقع در خشکی تعیین می‌کند، همکاری خواهند نمود، چنین پروتکل‌هایی از جمله می‌تواند شامل اقدامات زیر باشد:
- الف - جلوگیری، کنترل و کاهش خروج آلاینده‌ها از منابع آلوده‌کننده از جمله از طریق به کارگیری فناوری که تولید مواد زائد در آن صفر یا کم می‌باشد؛
- ب - جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی ناشی از منابع واقع در خشکی از طریق صدور مجوز تخلیه فاضلابها توسط مراجع ملی ذی‌صلاح طرفهای متعاقد؛
- ج - اجازه تخلیه فاضلابها براساس تشویق به استفاده از فناوری که از لحاظ زیست محیطی معقول است؛
- د - وضع الزامات شدیدتر از آنچه که در جزء های (ب) و (ج) این ماده آمده، مطابق پروتکل‌های اضافی این کنوانسیون، در صورتی که کیفیت آبهای دریافتی یا اکوسیستم متأثر از آن در دریای خزر چنین ایجاب کند؛
- ه - به کارگیری انواع تصفیه برای فاضلابهای شهری و در صورت لزوم به صورت مرحله‌ای؛
- و - به کارگیری بهترین فناوری موجود که از لحاظ زیست محیطی معقول است برای کاهش ورود مواد آلی از منابع شهری و صنعتی؛
- ز - توسعه و اجرای اقدامات مناسب براساس بهترین رویه‌های محیط زیستی برای کاهش ورود مواد آلی و خطرناک از منابع نامعلوم از جمله کشاورزی؛
- ح - انجام اقدامات لازم برای حفاظت و تصفیه کامل برخی از منابع آلوده‌کننده ساحلی که کماکان تأثیرات منفی بر دریای خزر دارد.

۳- چنانچه تخلیه از آبراهی که در سرزمینهای دو یا چند طرف متعاهد جریان دارد یا مرز بین آنها را تشکیل می‌دهد احتمالاً باعث آلودگی دریای خزر شود، طرفهای متعاهد در اتخاذ کلیه اقدامات مناسب برای جلوگیری، کاهش و کنترل چنین آلودگی از جمله در صورت اقتضاء در تأسیس نهادهای مشترک مسؤول برای تعیین و حل مسائل بالقوه آلودگی، همکاری خواهند نمود.

ماده ۸ - آلودگی ناشی از فعالیت در بستر دریا

طرفهای متعاهد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی دریای خزر ناشی از فعالیتهایی که در بستر دریا صورت می‌گیرد، انجام خواهند داد و همکاری آنها در گسترش پروتکل‌های این کنوانسیون در این زمینه تشویق می‌گردد.

ماده ۹ - آلودگی ناشی از شناورها

طرفهای متعاهد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از شناورها انجام خواهند داد و در گسترش پروتکلها و موافقتنامه‌های این کنوانسیون که اقدامات، آئین‌نامه‌ها و استانداردهای مورد توافق در این زمینه را تعیین می‌کند با در نظر گرفتن استانداردهای بین‌المللی مربوط همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۰ - آلودگی ناشی از تخلیه

۱- طرفهای متعاهد کلیه اقدامات لازم را برای جلوگیری، ممانعت، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از تخلیه مواد زائد شناورها و وسائط نقلیه هوایی که در سرزمین آنها ثبت شده یا تحت پرچم آنها هستند به عمل خواهند آورد.

۲- طرفهای متعاهد در توسعه پروتکل‌های این کنوانسیون که اقدامات، آئین‌نامه‌ها و استانداردهای مورد توافق در این زمینه را معین می‌کند، همکاری خواهند نمود.

۳- در صورتی که امنیت شناور یا وسیله نقلیه هوایی تهدید شود یا در مواردی که خطری انسان دست‌دادن کامل شناور یا وسیله نقلیه هوایی تهدید شود یا در مواردی که خطری انسان یا حیات دریایی را تهدید کند، چنانچه تخلیه مواد زائد تنها راه دفع تهدید به‌نظر برسد و هر احتمالی وجود داشته باشد که عواقب خسارت این تخلیه، کمتر از موارد دیگر باشد مفاد بندهای (۱) و (۲) این ماده اعمال نخواهد شد. چنین تخلیه‌ای باید به گونه‌ای اجرا شود که احتمال آسیب‌رساندن به انسان یا حیات دریایی را به حداقل رساند یا موجب کاهش محدودیت‌های استفاده مشروع از دریا طبق اسناد قابل اجرای منطقه‌ای یا بین‌المللی شود؛ این تخلیه باید به طرفهای متعاهد گزارش شود.

ماده ۱۱ - آلودگی ناشی از سایر فعالیتهای انسانی

۱- طرفهای متعاهد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر ناشی از سایر فعالیتهای انسانی که در مواد (۷) تا (۱۰) فوق مورد

حکم قرار نگرفته‌اند، از جمله احیای اراضی و لایروبی سواحل و سدسازی به عمل خواهند آورد.

۲- طرفهای متعاهد کلیه اقدامات مناسب را برای کاهش تأثیرات منفی احتمالی اقداماتی که منشأ انسانی دارند به منظور کم کردن عواقب نوسان سطح دریا بر اکوسیستم دریای خزر انجام خواهند داد.

ماده ۱۲ - جلوگیری از ورود، کنترل و مبارزه با گونه‌های غیربومی مهاجم

طرفهای متعاهد کلیه اقدامات مناسب را برای جلوگیری از ورود گونه‌های غیر بومی مهاجم به دریای خزر و کنترل و مبارزه با آنها که تهدیدی برای اکوسیستم‌ها، زیستگاهها یا گونه‌ها می‌باشند، به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۳ - موارد اضطراری زیست محیطی

۱- طرفهای متعاهد ضمن اتخاذ کلیه اقدامات مناسب، برای حفاظت از انسان و محیط زیست دریایی در مقابل عواقب موارد اضطراری طبیعی یا انسانی همکاری خواهند نمود. به همین منظور، اقدامات پیشگیرانه، آماده‌سازی متقابل از جمله اقدامات احیاء‌کننده به کار گرفته خواهد شد.

۲- طرفهای متعاهد مبدأ به منظور اقدامات جلوگیری کننده و ایجاد اقدامات آماده‌سازی، در حدود صلاحیت خود فعالیتهای خطرناکی را که قادر به ایجاد شرایط اضطراری زیست محیطی هستند مشخص خواهند کرد و همچنین تضمین خواهند نمود که سایر طرفهای متعاهد از فعالیتهای پیشنه‌داری یا موجود آگاهی پیدا کنند. طرفهای متعاهد موافقت می‌نمایند که ارزیابی تأثیرات محیط زیستی فعالیتهای خطرناک و اقدامات مربوط به کاهش خطرپذیری را انجام دهند.

۳- طرفهای متعاهد برای ایجاد سیستمهای هشداردهنده سریع حوادث صنعتی و وضعیتهای اضطراری محیط زیستی همکاری خواهند نمود. در صورت بروز حادثه اضطراری زیست محیطی یا تهدید قریب‌الوقوع آن، طرف متعاهد مبدأ تضمین می‌کند که طرفهای متعاهدی را که احتمالاً تحت تأثیر قرار می‌گیرند بدون درنگ در سطوح مناسب مطلع گردانند.

۴- طرفهای متعاهد کلیه اقدامات لازم را برای برقراری و تداوم اقدامات لازم آماده‌سازی برای مواقع اضطراری از جمله اقداماتی برای تضمین اینکه تجهیزات کافی و کارکنان کارآمد برای واکنش در مقابل حادثه اضطراری زیست محیطی بلافاصله در دسترس قرار خواهند داشت، به عمل خواهند آورد.

بخش چهارم - حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریایی

ماده ۱۴ - حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از منابع زنده دریایی

۱- طرفهای متعاقد توجه ویژه‌ای نسبت به حفاظت، نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از منابع زنده دریایی خواهند داشت و تمامی اقدامات لازم را براساس علمی‌ترین مدارک قابل دسترس در موارد زیر به عمل خواهند آورد:

الف - توسعه و افزایش توانائی منابع زنده جهت نگهداری، احیاء و استفاده منطقی از موازنه زیست محیطی به هنگام رفع نیازهای انسانی درمورد تغذیه و برآوردن اهداف اقتصادی و اجتماعی؛

ب - حفظ یا احیای جمعیت گونه‌های دریائی در سطوحی که بتواند حداکثر محصول پایدار و با کیفیت مطلوب را توسط عوامل زیست محیطی و اقتصادی مربوط و با در نظر گرفتن روابط بین گونه‌ها، تولید کند؛

ج - تضمین اینکه گونه‌های دریائی به‌وسیله بهره‌برداری بیشتر در معرض خطر نیستند؛

د - ترویج توسعه و استفاده از تورهای ماهیگیری انتخابی و شیوه‌هایی که ضایعات را در صید گونه‌های هدف و صید فرعی گونه‌های غیرهدف به حداقل می‌رساند؛

هـ - حفاظت، نگهداری و احیاء گونه‌های دریائی بومی کمیاب و در معرض خطر؛

و - حفاظت از تنوع گونه‌ای و زیستگاههای گونه‌های کمیاب و گونه‌های در معرض خطر و نیز اکوسیستمهای آسیب‌پذیر.

۲- طرفهای متعاقد در توسعه پروتکلها به منظور به عهده گرفتن اقدامات لازم برای حفاظت، نگهداری و احیای منابع زنده دریائی همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۵ - مدیریت مناطق ساحلی

طرفهای متعاقد سعی خواهند نمود اقدامات لازم را جهت توسعه و اجرای برنامه‌ها و راهبردهای ملی برای مدیریت و برنامه‌ریزی اراضی متأثر از مجاورت دریا، به عمل آورند.

ماده ۱۶ - نوسان سطح آب دریای خزر

طرفهای متعاقد در زمینه توسعه پروتکل‌های این کنوانسیون که انجام تحقیقات علمی موردنیاز (تا آنجا که علمی است) و اقدامات و رویه‌های توافق شده جهت ارزیابی تأثیرات نوسان سطح آب دریای خزر را تجویز می‌کند، همکاری خواهند نمود.

بخش پنجم - آئین‌نامه

ماده ۱۷ - ارزیابی اثرات زیست محیطی

۱- هر طرف متعاقد کلیه اقدامات لازم را برای شروع و بکارگیری خط مشی‌های ارزیابی اثرات زیست محیطی هر نوع فعالیت برنامه‌ریزی شده که احتمالاً تأثیر زیان‌آور مهمی بر محیط زیست دریایی دریای خزر دارد، به عمل خواهد آورد.

۲- هر یک از طرفهای متعاقد کلیه اقدامات لازم را جهت انتشار نتایج ارزیابی‌های اثرات زیست محیطی که طبق بند (۱) این ماده انجام شده، برای سایر طرفهای متعاقد انجام خواهد داد.

۳- طرفهای متعاقد در گسترش پروتکل‌هایی که خط‌مشی ارزیابی اثرات محیط‌زیستی دریای خزر را در چارچوب فرامرزی تعیین می‌کند، همکاری خواهند نمود.

ماده ۱۸ - همکاری بین طرفهای متعاقد

۱- طرفهای متعاقد با توجه به الزامات و رویه‌های بین‌المللی رایج جهت جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی و حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریای خزر در تدوین، تشریح و هماهنگ نمودن قواعد، استانداردها، رویه‌های توصیه شده و خط‌مشی‌های سازگار با این کنوانسیون همکاری خواهند نمود.

۲- طرفهای متعاقد در تنظیم برنامه اقدام جهت حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر، به منظور جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی و حفاظت، نگهداری و احیای محیط زیست دریایی دریای خزر همکاری خواهند نمود.

۳- طرفهای متعاقد به صورت انفرادی یا مشترک در اجرای تعهدات خود که در بندهای (۱) و (۲) این ماده شرح داده شده از جمله نسبت به موارد زیر اقدام خواهند کرد:

الف - جمع‌آوری، پالایش و ارزیابی اطلاعات به منظور تشخیص منابعی که باعث آلودگی یا احتمال آلودگی دریای خزر می‌شوند و تبادل اطلاعات میان طرفهای متعاقد در صورت اقتضاء.

ب - توسعه برنامه‌هایی جهت پایش کیفیت و کمیت آب.

ج - توسعه برنامه‌های رویدادهای پیش‌بینی نشده برای موارد اضطراری آلودگی.

د - تشریح محدودیت‌های خروج و تخلیه مواد زاید و ارزیابی تأثیر برنامه‌های کنترل.

هـ - تشریح معیارها و اهداف مربوط به کیفیت آب و پیشنهاد اقدامات مرتبط برای

حفظ و در صورت لزوم بهبود کیفیت آبهای موجود.

و - توسعه برنامه‌های اقدام هماهنگ شده برای کاهش بار آلودگی ناشی از مناطق

شهری و صنعتی و منابع انتشار آلودگی از جمله پسابهای کشاورزی، شهری و سایر پسابها.

ماده ۱۹ - پایش

۱- طرفهای متعاقد برای ایجاد و اجرای برنامه‌های انفرادی و یا مشترک به منظور

پایش شرایط زیست‌محیطی دریای خزر تلاش خواهند نمود.

۲- طرفهای متعاقد نسبت به تهیه فهرست و عوامل آلاینده که در درون دریای

خزر تخلیه و متمرکز می‌شوند و به طور منظم قابل پایش می‌باشند، توافق خواهند کرد.

۳- طرفهای متعاقد در فواصل منظم، ارزیابی‌های انفرادی یا مشترکی را از شرایط محیط زیستی دریای خزر و تأثیر اقدامات اتخاذ شده مربوط به جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی محیط زیست دریایی دریای خزر انجام خواهند داد.

۴- به همین منظور، طرفهای متعاقد در هماهنگ کردن قواعدی جهت ایجاد و اجرای برنامه‌های پایش، سیستم‌های اندازه‌گیری، روشهای تجزیه و تحلیل، داده‌پردازی و ارزش‌گذاری خط مشی‌ها برای کیفیت اطلاعات، تلاش خواهند نمود.

۵- طرفهای متعاقد پایگاه داده‌های متمرکز و نظام مدیریت اطلاعاتی را به منظور به کارگیری به عنوان مخزن کلیه داده‌های مربوط، انجام وظیفه به عنوان پایه‌ای برای تصمیم‌گیری و منبع کلی اطلاعات و آموزش برای متخصصان، مدیران و عموم مردم، توسعه خواهند داد.

ماده ۲۰- تحقیق و توسعه

طرفهای متعاقد در هدایت تحقیق و توسعه روشهای مؤثر برای جلوگیری، کاهش و کنترل آلودگی دریای خزر همکاری خواهند کرد؛ بدین منظور طرفهای متعاقد در تلاش برای راه‌اندازی یا تقویت برنامه‌های تحقیقاتی (در صورت لزوم) از جمله در موارد زیر همکاری خواهند نمود:

الف - توسعه روشهای ارزیابی سمی بودن مواد مضر و تحقیق درباره نحوه تأثیر آنها بر محیط زیست دریای خزر؛

ب - توسعه و به کارگیری فناوریهای که از لحاظ زیست‌محیطی معقول یا ایمن هستند؛

ج - عدم کاربرد تدریجی و یا جانشین کردن موادی که احتمالاً باعث آلودگی می‌شوند؛

د - توسعه روشهایی که از لحاظ زیست‌محیطی در انتقال مواد خطرناک معقول یا ایمن هستند.

ه - توسعه روشهایی که از لحاظ زیست‌محیطی برای سازه‌های آبی و مهار آب معقول یا ایمن هستند؛

و - ارزیابی خسارات مالی و فیزیکی ناشی از آلودگی‌ها.

ز - بهبود دانش مربوط به نظام هیدرولیکی و پویایی اکوسیستم دریای خزر از جمله نوسان سطح دریا و تأثیرات چنین نوساناتی بر اکوسیستم‌های ساحلی و دریایی؛

مطالعه میزان تشعشع و سطوح رادیواکتیو در دریای خزر.

ماده ۲۱- تبادل و دسترسی به اطلاعات

۱- طرفهای متعاقد طبق مفاد این کنوانسیون اطلاعات را به طور مستقیم یا از طریق دبیرخانه، به طور منظم مبادله خواهند کرد.

۲- طرفهای متعاقد طبق قوانین ملی خود و با توجه به مفاد موافقتنامه‌های بین‌المللی موجود در ارتباط با دسترسی عموم به اطلاعات زیست‌محیطی، جهت تأمین دسترسی عموم به اطلاعات مربوط به شرایط زیست‌محیطی دریای خزر و اقدامات انجام شده یا برنامه‌ریزی شده برای جلوگیری، کنترل و کاهش آلودگی دریای خزر تلاش خواهند نمود.

بخش ششم - ترتیبات سازمانی

ماده ۲۲- فراهمایی (کنفرانس) طرفهای متعاقد

۱- بدینوسیله فراهمایی طرفهای متعاقد ایجاد می‌شود.

۲- فراهمایی طرفهای متعاقد شامل یک نماینده از سوی هر طرف متعاقد می‌باشد که حق رأی را دارد. هر نماینده می‌تواند توسط یک یا چند مشاور همراهی شود.

۳- اولین جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد حداکثر دوازده ماه پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون تشکیل خواهد شد. پس از آن جلسه عادی فراهمایی طرفهای متعاقد در فواصل منظمی که در اولین جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد تعیین می‌شود، برگزار خواهد شد.

۴- جلسات فوق‌العاده فراهمایی طرفهای متعاقد در مواقع دیگری که از نظر فراهمایی طرفهای متعاقد ضروری باشد یا براساس درخواست کتبی هر طرف مشروط بر آن که توسط حداقل دو طرف متعاقد دیگر حمایت شود، برگزار خواهد شد.

۵- جلسات فراهمایی طرفهای متعاقد به صورت دوره‌ای و براساس نام طرفهای متعاقد به ترتیب حروف الفبای انگلیسی، در کشور طرفهای متعاقد یا در مکان دبیرخانه برگزار خواهد شد.

۶- ریاست فراهمایی طرفهای متعاقد به نوبت و براساس نام طرفهای متعاقد به ترتیب حروف الفبای انگلیسی به هر طرف متعاقد واگذار خواهد شد. در صورت خالی ماندن مسند ریاست، طرف متعاقدی که ریاست فراهمایی را بر عهده دارد، جانشینی را تا پایان دوره ریاست آن طرف متعاقد مشخص خواهد نمود.

۷- زبانهای کاری فراهمایی طرفهای متعاقد، انگلیسی، و زبان رسمی تمامی طرفهای متعاقد خواهد بود. دبیرخانه، زبانهای رسمی سازمان ملل متحد را پیش‌بینی خواهد کرد.

۸- تمامی تصمیم‌های فراهمایی طرفهای متعاقد براساس اتفاق آرای طرفهای متعاقد اتخاذ خواهد شد.

۹- فراهمایی طرفهای متعاقد در اولین جلسه خود درباره موارد زیر تصمیم می‌گیرد:
الف - تأسیس سایر نهادهای کنوانسیون که ممکن است ضروری به نظر برسد.

ب - ترتیباتی برای دبیرخانه دائمی کنوانسیون، از جمله محل و کارکنان آن.
ج - آیین کار و مقررات مالی خود و نهادهای فرعی.

۱۰ - وظایف فراهمایی طرفهای متعاقد به شرح زیر می باشد:

الف - نظارت بر اجرای این کنوانسیون، پروتکل های آن و برنامه اقدام.
ب - نظارت بر محتوای این کنوانسیون و پروتکل های آن.

ج - بررسی و تصویب پروتکل های الحاقی یا هرگونه اصلاحیه کنوانسیون یا پروتکل های آن و تصویب و اصلاح پیوست های این کنوانسیون و پروتکل های آن.

د - دریافت و بررسی گزارش هایی که توسط طرفهای متعاقد ارائه شده و بررسی و ارزیابی وضعیت محیط زیست دریایی به ویژه وضعیت آلودگی و اثرات آن براساس گزارش هایی که توسط طرفهای متعاقد و سازمانهای صلاحیتدار منطقه ای یا بین المللی تهیه شده است.

ه - بررسی گزارش هایی که توسط دبیرخانه راجع به موضوعات مربوط به این کنوانسیون تهیه شده است.

و - در صورت اقتضاء مطالبه خدمات مالی و فنی نهادهای بین المللی مربوط و مؤسسات علمی برای اهداف این کنوانسیون.

ز - ایجاد نهادهای فرعی برای اجرای کنوانسیون و پروتکل های آن، در صورتی که لازم باشد.

ح - انتخاب دبیر اجرایی کنوانسیون و سایر کارکنانی که ممکن است مورد نیاز باشند با در نظر گرفتن نمایندگی عادلانه طرفهای متعاقد.

ط - انجام سایر وظایفی که برای نیل به اهداف کنوانسیون لازم است.

ماده ۲۳ - دبیرخانه کنوانسیون

۱ - بدین وسیله دبیرخانه کنوانسیون ایجاد می شود.

۲ - دبیرخانه شامل دبیر اجرایی کنوانسیون و سایر کارکنان لازم برای انجام وظایفی که از این پس مشخص می گردد، خواهد بود.

۳ - دبیر اجرایی، رئیس امور اداری دبیرخانه کنوانسیون خواهد بود و انجام وظایفی را که برای اداره امور دبیرخانه کنوانسیون لازم است و توسط فراهمایی طرفهای متعاقد طبق آئین کار و قواعد مالی مصوب آن تعیین شده، برعهده خواهد داشت.

۴ - وظایف دبیرخانه به شرح زیر خواهد بود:

الف - ترتیب دادن و فراهم نمودن تدارکات جلسات فراهمایی طرفهای متعاقد و نهادهای فرعی آن.

ب - تهیه و ارسال اطلاعیه ها، گزارشها و سایر اطلاعات دریافت شده به طرفهای متعاقد.

ج - بررسی درخواستها و اطلاعات دریافتی از طرفهای متعاقد و مشورت با آنها درخصوص موضوعات مربوط به اجرای کنوانسیون و پروتکل های آن.

د - تهیه و ارسال گزارشهای راجع به موضوعات مربوط به اجرای کنوانسیون و پروتکل های آن.

ه - تاسیس و نگهداری پایگاه داده ها و انتشار قوانین ملی طرفهای متعاقد و حقوق بین المللی مربوط به حفاظت از دریای خزر.

و - ایجاد ترتیبات لازم برای تأمین کمکها و توصیه های فنی برای اجرای مؤثر این کنوانسیون و پروتکل های آن، در صورت درخواست هر طرف متعاقد.

ز - اجرای وظایفی که ممکن است به موجب پروتکل های این کنوانسیون تعیین شوند.

ح - در صورت اقتضاء همکاری با سازمانها و برنامه های منطقه ای و بین المللی.
ط - انجام سایر وظایفی که ممکن است توسط فراهمایی طرفهای متعاقد تعیین گردد.

بخش هفتم - پروتکلها و پیوستها

ماده ۲۴ - تصویب پروتکلها

۱ - هر طرف متعاقد می تواند پروتکل هایی را برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید. این پروتکلها به اتفاق آراء در جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد به تصویب خواهد رسید. چنانچه در متن پروتکلها برای تصویب، روش دیگری پیش بینی نشده باشد، پروتکلها پس از آن که تمامی طرفهای متعاقد طبق تشریفات قانون اساسی خود، آنها را تنفیذ یا تصویب نمایند، لازم الاجرا خواهند شد. پروتکلها جزء لاینفک این کنوانسیون خواهند بود.

۲ - متن هر پروتکل پیشنهادی حداقل شش ماه قبل از تشکیل جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد که در آن پروتکل برای تصویب پیشنهاد شده توسط دبیرخانه به اطلاع طرفهای متعاقد خواهد رسید.

ماده ۲۵ - تصویب پیوستها و اصلاحات

۱ - پیوستهای این کنوانسیون یا هر یک از پروتکل های آن، حسب مورد جزء لاینفک کنوانسیون یا پروتکل مزبور می باشد و جز در صورتی که صریحاً به گونه دیگری پیش بینی شده باشد، اشاره به این کنوانسیون یا پروتکل های آن در عین حال، اشاره به هر پیوست مربوط به آن نیز می باشد. پیوستهای مزبور محدود به موضوعات آئین نامه ای، علمی، فنی و اداری خواهد بود.

۲ - پیوستهای این کنوانسیون یا هر یک از پروتکل های آن طبق تشریفات وضع شده در ماده (۲۴) این کنوانسیون پیشنهاد و تصویب خواهد شد.

۳- پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های پیوسته‌های این کنوانسیون یا هریک از پروتکلها، تابع تشریفاتی خواهد بود که برای پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوسته‌های این کنوانسیون یا پیوسته‌های پروتکلها در نظر گرفته شده است.

۴- چنانچه هر پیوست یا اصلاحیه آن مربوط به اصلاح این کنوانسیون یا هریک از پروتکلها باشد، پیوست یا اصلاحیه تا زمانی که اصلاحیه این کنوانسیون یا پروتکل مربوط لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد شد.

بخش هشتم - اجرا و رعایت

ماده ۲۶- اجرای کنوانسیون

۱- هر طرف متعاقد برای هماهنگی در اجرای مفاد این کنوانسیون در سرزمین خود و تحت صلاحیت خویش یک مرجع ملی تعیین خواهد کرد.

۲- مفاد این کنوانسیون تأثیری بر حقوق طرفهای متعاقد به صورت انفرادی یا مشترک برای تصویب و اجرای اقداماتی شدیدتر از آنچه در این کنوانسیون پیش‌بینی شده است، نخواهد داشت.

ماده ۲۷- گزارشها

هر مرجع ملی، گزارشهای مربوط به اقدامات انجام گرفته درخصوص اجرای مفاد این کنوانسیون و پروتکلهای آن را در چارچوب و فواصل منظمی که توسط فراهمایی طرفهای متعاقد تعیین می‌شوند به دبیرخانه ارائه خواهد نمود. دبیرخانه گزارشهای دریافتی را بین تمامی طرفهای متعاقد توزیع خواهد کرد.

ماده ۲۸- اجرا و رعایت

طرفهای متعاقد جهت حصول اطمینان از رعایت مفاد این کنوانسیون یا پروتکلهای آن در گسترش آئین‌نامه‌ها، همکاری خواهند کرد.

ماده ۲۹- مسؤولیت و جبران خسارت

طرفهای متعاقد با در نظر گرفتن اصول و ضوابط مربوط حقوق بین‌الملل، متعهد به گسترش قواعد و آئین‌نامه‌های مناسب در ارتباط با مسؤولیت و جبران خسارت وارده به محیط زیست دریای خزر ناشی از نقض مفاد این کنوانسیون و پروتکلهای آن خواهند بود.

ماده ۳۰- حل اختلافات

در صورت بروز اختلاف بین طرفهای متعاقد در ارتباط با اجرا یا تفسیر مفاد این کنوانسیون، طرفهای متعاقد از طریق مشاوره، مذاکره یا سایر روشهای مسالمت‌آمیز به انتخاب خود برای رفع اختلاف اقدام خواهند کرد.

بخش نهم - مواد نهائی

ماده ۳۱- امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱- این کنوانسیون برای امضای دولت‌های ساحلی دریای خزر از تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ هجری شمسی (چهارم نوامبر ۲۰۰۳ میلادی) تا ۱۳۸۳/۸/۱۳ هجری شمسی (سوم نوامبر ۲۰۰۴ میلادی) در تهران مفتوح خواهد بود.

۲- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب دولت‌های ساحلی دریای خزر خواهد بود. این کنوانسیون برای الحاق هریک از دولت‌های ساحلی دریای خزر طبق قوانین ملی آنها از تاریخی که کنوانسیون برای امضاء بسته می‌شود، مفتوح خواهد بود.

۳- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.

ماده ۳۲- حق شرط

هیچ حق شرطی برای این کنوانسیون در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۳۳- لازم‌الاجراء شدن

این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط تمامی دولت‌های ساحلی دریای خزر لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۳۴- اصلاح کنوانسیون یا پروتکلها

۱- هریک از طرفهای متعاقد می‌تواند پیشنهاد اصلاح این کنوانسیون یا هریک از پروتکلها را بدهد. این اصلاحات در جلسه فراهمایی طرفهای متعاقد، به اتفاق آراء به تصویب خواهد رسید.

۲- لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های این کنوانسیون یا هر پروتکلی، تابع همان تشریفاتی است که برای کنوانسیون در نظر گرفته شده است.

ماده ۳۵- امین اسناد

جمهوری اسلامی ایران وظایف امین اسناد را تقبل خواهد کرد.

ماده ۳۶- متون معتبر

این کنوانسیون که متون فارسی، آذری، روسی، قزاقی، ترکمنی و انگلیسی آن دارای اعتبار یکسان می‌باشد، نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر یا اجرای این کنوانسیون یا پروتکلهای آن، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ماده ۳۷- ارتباط با مذاکرات راجع به وضعیت حقوقی دریای خزر

هیچ یک از مفاد این کنوانسیون به نحوی تعبیر نخواهد شد که پیش داورى نسبت به نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت حقوقی نهایی دریای خزر تلقی شود.

در تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که به طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این کنوانسیون را امضاء نمودند.

این کنوانسیون در تهران در تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ هجری شمسی برابر با چهارم نوامبر ۲۰۰۳ میلادی تنظیم گردید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و سی و هفت ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دهم خردادماه یک هزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۳/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حدادعادل